

Studiestart. Har alle fået tolk?

Det har langt de fleste, men i dette efterår har vi ikke kunnet skaffe tolk til en enkelt uddannelse, som vi først er blevet bekendt med få uger før uddannelsesstart. Derudover kender vi til en anden uddannelse, som først dukkede op få dage før skolestart, men her skal der bruges en kombination af tegnsprogstolk og skrivetolk, og det leverer vi ikke. Endelig verserer der en sag, hvor tre unge ønsker at gå i samme klasse, men da én af eleverne hører til et andet skoledistrikt, har det endnu ikke været muligt at få dispensation for denne elev, men der arbejdes fortsat på sagen, således at alle tre kan være i samme klasse, og bruge den samme tolk.

Samarbejder CFD med andre tolkeudbydere?

Vi har pr. 1. august indgået en aftale med SU Styrelsen, efter hvilken vi skal levere tolk til uddannelsessøgende. Tolkecenter Danmark har indgået en lignende aftale, og der er således to leverandører.

Hvis det sker, at vi ikke selv har personale nok til at dække behovet, giver aftalen os mulighed for at samarbejde med underleverandører, men al daglig håndtering af opgaven, al administration samt opsyn med kvalitet og arbejdsmiljø påhviler stadig hovedleverandøren.

Vi har indgået samarbejdsaftaler med flere underleverandører, mindre tolkefirmaer og selvstændige tolke. Blandt andet har vi et velfungerende samarbejde med Signboard og Syddansk Tolkeservice. I en enkelt situation har vi dog oplevet så ekstreme lønkrav, at vi har måttet opgive at etablere et samarbejde. Vi kan ikke honorere et hvilket som helst lønkrav, heller ikke "bare lige i en enkelt situation", for det ville ikke være rimeligt, at vi betaler en langt højere løn til den, der presser os, end til dem, vi har et godt samarbejde med, og vores lønniveau ligger så højt, som vi kan indenfor de gældende takster.

I denne situation, hvor vi mangler tolk til et par uddannelser, der er dukket op umiddelbart før studiestart, har vi naturligvis kontaktet alle de selvstændige tolke, som vi kender til, og som vi har kontaktoplysninger på, i håb om at kunne indgå aftale om underleverance af tolkeydelser. Men eftersom disse tolke ikke er ansatte hos os kan vi naturligvis ikke kræve, at de skal tolke på pågældende uddannelse. Selvstændige tolke kan jo frit selv vælge, hvor og hvornår de vil tolke, og hvor mange timer, de vil tolke om ugen.

Vi har således måttet indse, at det i år som de foregående år er meget, meget svært at skaffe tolk til de uddannelser, vi får ind i sidste øjeblik.

Hvorfor er der ikke tolke nok til alle?

Sagen er den, at i de senere år har kun meget få tolkestuderende færdiggjort deres uddannelse, og der er derfor kommet meget få nye tolke. I år blev 8 tolke færdige i København, og 11 i Århus. Det er ikke en gang nok til at træde ind i barselsvikariatet for de tolke, der pt. er på barsel. Det er karakteristisk for tolkefaggruppen, at langt hovedparten er unge kvinder, og det betyder, at barselsorlov er en betydende faktor.

Desværre ser vi desuden en tendens til et stort frafald, også blandt de færdiguddannede tolke. Iflg. DDLs tolkeundersøgelse er 250 af 400 uddannede tolke i arbejde som tolke, dels hos større og

mindre tolkefirmaer, og dels som selvstændige. Det vil sige, at kun cirka 6 ud af 10 uddannede tolke arbejder som tolk.

Hvor bliver tolkene af?

Det har vi desværre ingen konkrete undersøgelser om. Men en grund kan måske være, at man vælger at søge ny uddannelse, fordi gruppen af døve tolkebrugere på grund af CI-operation vil blive mindre og mindre? Måske frygter unge tolkestuderende, at de ikke vil have job om 10 - 20 år? En anden grund kan måske være det urolige marked? Vi ser tolkefirmaer åbne og lukke under mere eller mindre dramatiske omstændigheder, og da tolkefaget samtidig er et fag med store arbejdsmiljømæssige udfordringer er det vigtigt for tolkene at have rolige, ordnede arbejdsforhold.

Hvad kan vi gøre for at undgå denne situation?

Det vil nok altid være svært at skaffe tolk til store opgaver, der kommer ind med meget kort varsel. Et godt råd er derfor at søge tolk så tidligt som muligt - på den måde får vi god tid til at få puslespillet til at gå op. Men ellers er det vigtigt, at vi arbejder på at skabe så rolige og stabile markedsvilkår som muligt, således at flest mulige tolke bliver i faget. En af grundtankerne i SU Styrelsens samarbejdsaftale med to leverandører er netop at bidrage til et roligt og overskueligt marked, hvor skoler og studerende ved, hvor de kan søge tolk, og hvor der vil blive det bedst mulige overblik over området.

Vi gør os i Center for Døve store anstrengelser for at servicere døve bedst muligt, og vi har det bedste håb om, at også disse få studerende, som endnu ikke har fået tolk, inden længe vil kunne påbegynde deres studium med tolk, men for enkelte kan der blive tale om at udskyde studiestart med få måneder eller et semester, alt efter pågældende uddannelses muligheder for studiestart.

Vi har ydet en lang række forskellige servicetilbud til døve i 140 år, og vi vil fortsat gøre vores bedste for, som den eneste non-profit organisation på markedet, at døve får leveret serviceydelser, herunder tolkning, af høj kvalitet, og at vores tolke har gode, stabile arbejdsvilkår, således at de forhåbentlig forbliver tolke i mange år.

Sussi Kongshøj,

Chef for Tolkeområdet